

HALÁSZ IMRE. Szerkesztési iroda: Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4).

KÖZÉRDÉK POLITIKAI NAPILAP.

Kiadó-tulajdonos: HALÁSZ IMRE. Franklin-Társulat épületében (egyetem-utca 4). ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Table with 2 columns: Ábra, Tartva. Lists various items and their prices.

Figyelmeztetés. A „Közérdek”-re folyton fogadtatnak el havi előfizetések is. A „Közérdek” előfizetési ára: Egy hóra . . . 1 ft 80 kr.

Budapest, május 5. A fusionális kormány politikájának lényege nem egyéb: mint egy általános és feltétlen felhatalmazás kérése az országnak tetszés szerinti kormányzására.

s testületek nagyrészt az ügyesen inszenírozott fusionális mámorba beleesdormni, s a képviselőházat — mandatumuk különben is vége felé járván — ugyszólván narcotizálni úgy, hogy e politikai testületből az önálló akaratérő majdnem teljesen kihalt, s rajta egy neme az önkívülettel határos kábultság és alétságnak vett erőt.

A magyar kormány megbízottja a nemrég Bécsben tartott várművi tárgyalásokon, mint a „N. fr.” értesül, egész határozottsággal kijelentette volna, hogy a magyar kormány a vám- és kereskedelmi szerződést Ausztriával semmi esetre sem újíthatná meg az esetre, ha a legtöbb osztrák kereskedelmi kamarának tárgya vonatkozó véleményeiben kifejezett védelmi tendenciái Ausztriában uralomra virgólnának.

Mazurancics báb Pesten léte alatt a választási novella, a vasúti és a nyelv kérdésben érkezett a magyar miniszterekkel. Az „Agr. Ztg.” szerint a báb javaslat a magyar kormánytól kedvező fogadtatásra talált.

A főrendiház mai fontos üléséről, melyet a „P. Napló” a kormányának ott szenvedett veresége miatt „érdekesnek” tart, így szól első lapjában a „Hon”:

Milán szerb fejedelemlről egy pétérvári lap azt a sensationális hírt közli, hogy a napokban minden eshetőségre végrelehet készített, melyben örökösül a montenegrói fejedelmnek ajánlja. Valószínűnek tartjuk, hogy e hírből inkább a muszka lap jámbor ohajtása, mintsem a valóság van kifejezve.

Bécs, május 4. (Eredeti levél.) Hussein Avni nagyvezír bukását diplomáciai körökben, mint már említettük, összeköttetésbe hozzák ugyan Ferencz-József ő felsége az ottomán nagykövet előtt tett és a vasúti csatlakozásokra vonatkozó nyilatkozataival, mindáltal alapos okoknál fogva kétségbe vélük vonhatni, hogy az új nagyvezírnek, Essad pasának lesz-e elég hatalma — ha hajlandóságát fel is tételezzük — a török kormány vasúti politikáját megváltoztatni, azaz azt kieszközölni, hogy a ruméliai vasúti háló az osztrák-magyar és szerb határok felé irányuljon s ne a tengeri kikötők felé, tehát hogy annak lényeges rendelkezése ne legyen a beföldi és a tengerpartok közötti összeköttetés könnyítése.

Berlin, május 2. (Eredeti lev.) Dacára azon távirati jelentésnek, mely a bécsi sajtóról származott s mely határozottan tagadja, hogy Ferencz-József ő felsége ez évben a szövetséges uralkodókkal találkoznai szándékozik, berlini körökben erősen állítják, hogy a három uralkodó találkozója Emsben csakugyan meg fog történni.

Athénben a görög király Franciaország, Anglia és Oroszország követeit fogadta s ezek miniszterelőzetes tanácsoltak. A király által követelt a tanácsot. A királyné a lemondást sürgeti, mely azonban valószínűtlen.

A lapok Tisza és Apponyi gr. beszédéről.

Azon kinos lehangoltság és megütdés, melyet Tisza belügyminiszter ur előz-programmja a képviselőházban tegnap előidézett, az a nagy részben visszatükröződik. A kormányt a tout prix nem támogató s ellenzéki lapok éles, megrovó szavakban adnak kifejezést a föltött bálmulatnak, hogy a belügyminiszter ur beszéde az ország mai komoly viszonyai közepette a helyzet, sőt sok tekintetben a parlamentarismus színvonalán is aló maradt.

A „P. Napló” a helyett, hogy annak rendje szerint Tisza beszédét magasztalná, 1077-dik évi február hóban kezd vezéreziklett azon szomorú német eszáztról, ki „három napig élt, s zomjant, meztelán, így halottan vették ki a papája előt.” s valamennyi német eszáztr és pápa iszonyú küldelmének áttörvén fejti (a „Napló”), bebizonyítja, hogy a mi katolikus klerusunk „semmikép sem hasonlítható össze sem az irrel, sem a némettel; mert a mi papjaink magok fogják az egyházi kérdéseknek politikai köpnybe burkolni visszautasítani”; de azért — ugymond a „Napló” — „az állam és egyház absolutismus közötti háború nálunk is ép úgy ki fog történi előbb-utóbb, miként a hitújítás korában.”

múltánylására; mert t. laptrásunk így könyvtelen szólni: „Apponyi Albert elms volt. Csinál beszélt és élesen támadott; jól célozva kikérte a többség és a kormány legkönnyebben sebezhető helyeit s ezekre nem egy találó vágást alkalmazott. A belügyminiszter egyetlen elvi fontosságú kijelentést tett, hogy sem a képviselők számát leszállítani sem az országgyűlés öt évi időjét behozni a kormány nem szándékozik. Ezzel a kijelentéssel Tisza a parlamenti reformot kitérítelte a kormány jövőre firtartott programjából. Mert a szabadelvű párt volt dekaprtai tagjai főképe e két követelésbe foglalták össze az alshóaz reformját. Tisza e kijelentések sokaknak nem tetszett. A konservatívok mindenesetre tókéit fognak belele gyűjteni iparkodni.”

„Jó válasz-ások, munkaképes új parlament s azután cselzerű pénzügyi és szervezési törvényjavaslatok: ha a Wenckheim-Tisza kabinet ezeket képes produkálni, azután nem kell félnie sem szélső balról, sem szélső jobbról.”

„Éppen ez a helyzet, melyet a képviselőház elnöke, Tisza Kálmán beszédét követve megve születtett felfangal: „Ittába, nincs szabály kivétel nélkül, ugymond az „Ell.”. Ma Tisza Kálmán beszélt a képviselőházban s mégis az Apponyi Albert gróf peroratóriájának vagyunk kénytelenek kiváló tért szakítani e helyütt, melyet a journalistikai szokás a nap legfontosabb eseményének, legjelentekényebb mozzanatának szentel es időkötli óta. Ham-nam vannak események és vannak a nyilvános életnek momentumai, melyeknek egyszerű jelzésével ki van mutatva fontos-ságuk mérve, s az előkelőség, hová a maguk erejétől emelkednek. Ugy szólván, csak elő kell mondani, kik illeek az asztalnál s mindjárt tudja ki-ki, hol az első hely. És vannak ismét mozzanatok, melyeknek kryptogram jelentősége lappangva fészkel az összeboruló okoskodás szirmai alatt.”

A „M. Politika” Sennye B beszéde-ről a Tiszával párhuzamban így szól: „Mindenképpen észre kell venni a kisnyel-nyel tekinteten felfülemkedő függetlenség, az lellek bátoraság áll szemben a saját lelkiismeretének hangját elnemítő meghunyászkodással, az alkotásúdozást el- a meddő furdangal, a kormányzásra illetve általánfűgő a pusztá kortes-talente-mul. Nem kisnyel és mellesé észreven-tek lazán összekapcsolt es legfőlebb deb-recezi deaktreffakkal élnékített sorozat-ból, nem is az eszménélküliség öntet-sz. Igó szöszaporításból áll es beszéd, mint a belügyi miniszter ur mai es pénzügyi miniszter ur tegnapi beszéde, melyek egy-aránt hiába iparkodtak palástolni, hogy a kellő választ az ellenzék vezérének meg-adni a miniszter urak nem tudják. Zárt es-tarendben, egyik a másikat támogatva, mint egy vértezett had nyomultak előre S-mnyeg argumentumai, nyíltan tárják ki az ellenfél gyengéit, tisztázzák a helyzetet es éreztetik mindenkiel, hogy itten van a nagyobb erő: mert itten van a pusztá kormány- es pártórdékek szemben az ország érdeke, mely ha győzni nem is tudna többé ebben a házában, de hiszük es reméljük, hogy előbb-utóbb győzni fog az országban.”

A „N. P. Journal” így szól: Apponyi gr. államférfiú tartással es sok szem-lémmel beszélt. Megjegyzésért éles pinte- ben végezték es nemes forlajduk dacára nem nélkülöztek ama seböz tulajdonságát, mely az ellenfélnek annál jobban fájt, mert minden vagás egy unalmas hajlongás ki-sérétében történt. A vágas a szónoki vi-vómosteresség szabályainak teljesen meg-felőle, de es mellet találó. Tisza Kálmánnak ma kisse borús napja volt. Előzei olyan gorombák voltak, mint a tuskó. Voltakér-senki sem beszélt még oly hangon, minőt a belügyminiszter ma jónak talált megpen-díteni. Államférfiúnak maga sem fogja ta-klálni mai szónoklatát; de polemikának es tulságosan trivialis volt az. Tisza beszé-déből nagyon is gyakran kéri a volt ellen-zéki vezér es néha feladni látszik, mivel tartozik állása méltóságának. A kormány tagjának a védelemelőt úgy, mint a táma-dásnál meg kell tartania azon mértéket es méltóságos nyugalmat, mely nélkül a po-lemia parlamenti dulakodásá fajul. Élcz es maró guny a parlamentben sem helye- lenek, de az élcz ne legyen hetykéldedőn frivolis, a guny pedig ne kihívón sérő. A pokrócz gorombaságu modor nem illik a kormányzókéhez. Nevezetes, hogy Tisza kifakadásait csak a volt balközép tagjai fogadják tetszéssel. Az egykori Deákpart azokkal szemben igen tartózkodó viseltét. Padjaikról egy hangja sem hallatszik a helyeslések; majdnem szentelen közőny-volt kisérők politikának egykori vezetői volt ellenük es mostani párttársaik vi-haros tetszés nyilvánításait.”

„Ung. Lloyd” heves cikkekben támadja meg Tisza tegnapi beszédét, s többek közt következők észrevételei tesz: „A kormány részéről — úgy látszik — vissza-tetszéssel vették észre, hogy a kormány-pártnak ezeltől a Deák-párthoz tartozott tagjai a miniszterekkel szemben nem tanu-sítanak kellő buzgalmat tetszők nyilvá-

nításában. Néhány volt balközépi urat, kik- nek tenyerébe es tüdejébe föltétlen bizál-mat lehet helyezni, ma ügyesen elhelyez-tek a megbízatlanok sorai között. Ama-z ok tetszésnyilvánításai ezen férfiak kö-zepetté, kik a caudiumi járom alá hajtották ugyan nyakukat, de arckifejezésökkel mutatták, mily súlyosan érzik a rajtok és a koromai tanácsosainak padján elkövetett megszegyentést, csak növelték a nyomott hangulatot, mely az egész házon uralko-dott a mentő tettek kormányának legkivá-lóbb tagjával szemben.”

ORSZÁGGYÜLÉS.

A mai nap egyikét képezendő a leg-érdekesebb lapoknak a magyar parla-mentarismus történetében. Az országgyű-lés mindkét házában nevezetes vita volt. A főrendiházat illeti ma az első-ség; Majláth György országbíró mo-mentális beszédét tartott a megtá-madott bírói függetlenség védelmére s s késszólo támogatókra talált gr. Ap-ponyi Györgyben, gr. Zichy Nándor-ban s másokban. A kormányt Tom-esányi, Szőgyényi es Kiss Miklós főispánok védelmezték. Tisza belügyi-miniszter is sikra szállt székelt polemik- misálós éles modorában, de sikertelenül. A főrendék többsége visszautasította a „bírósgok újabb szervezéséről.” helyesebben a „bírói kar függetlenség-ének megsemmisítéséről” szóló tör-vényjavaslatot. Lapunk élen méltat-juk es szavazás politikai jelentősé-gét, a vitára nézve utaljuk az olvasót az alább következő részletes tudósítá-sra, s kilyén is megemlítjük a végül Tisza, gr. Zichy es gr. Andrássy Manó közt kifejtett piquans jelenetét.

Áttérve a képviselőház ülésére, mint ennek kimagasló momentumát, Úrmé-nyi Miksa beszédét kell első sorban megemlitenünk. Nem akarván elvinni a tért a rendkívül érdekes szónoklatok-tól, nem bocsátokzatunk részletes elemzésébe. Lehetetlen azonban el-hallgatnunk, hogy a jobboldali ellen-zék es jeles tagjának mai fellépése ha-tározott diadalal végződött. Úrményi apróra szétszede Tisza Kálmán isme-retes sophismát s éles logikával kimu-tatta, hová vezet ama kortespolitika, mely ezúlatosan keresi a homályt, hogy hatalmi törekvéseit minél sikere-sebben érvényre juttathassa. Szellem, finom parlamenti modor, valódi egész-séges humor jellemezte Úrményi be-szédét.

E kvalitások egymélyikéből talán sok is, egymélyikéből talán kellet-nél kevesebb volt található Pulszky Ferencz beszédében, ki a kormány védelmére vállalkozott, vagy legalább vállalkozni látszott. Mert hogy Tisza Kálmán az ily „támogatás” valami nagy hállára kötelezze, azt alig hisz-szük. Az egész ország tudja, hogy Pulszky Ferencz bámulatos agyában az egymást kergető szellemes ötletek sola véget nem érő szírporkái villog-nak szakadatlanul. Epen mivel ezt mindenki tudja, nem ártana, ha a tisz-telt képviselő ur kissé mérsékelné igyekzések gazdag humoristikus ere-nék bogyogását. A képviselőház végre is se nem színház, se nem szalon, a hová mulatni járnak az emberek. Egyébiránt az a politikai nihilismus, mely Pulszky humorának hátteréből felénk tángon, fájón érinti a lelket. Meglehet, hogy Pulszkynek igaza van, ha azt hiszi, hogy ugyis hiába minden akaráki akárhogyan kormányoz, az tökéletesen egyre megy. De az istenért, ne hirdetésnek es kétségbeesett tant az ugyis csüggedésre hajló mai nemze-déknek.

Elnök: Ghyezy Kálmán. Jegyzők: Szeneczy Ödön, Wächter Frigyes, Beóthy Algeorn. A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Tisza Z. Kálmán, Simonyi Lajos báró, Tre-fort Agoston, Szende Béla, Peja-csevics Péter gróf.

Előnk megnyitván az ülést d. e. 10 óra- kor, a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után Irányi Dániel interpellációt intéz a honvédelmi miniszterhez a budai vár erődítési jellegének megszüntetése tárgyában. Beliczay Rezső interpellálja a belügy-minisztert: szándékozik-e a nagy pusztai területtel bíró községek megnyugtathat-tásá végett az ily irányú es község alakít-hatóságát kérvényezni, folyamodványok elintézését addig függőben tartani, míg a törvény-

hozás az ez iránt benyújtott pótvavas-latot törvényre emeli. Ez interpelláció — mely kiadatik a szakminiszternek — fő-ként a békesmegyei abnormis állapotok kététek interpelláció.

VIDLICKAY JÓZSEF FELTÉTELEK.

Vidlickay József folytatja tegnap abban hagyott beszédét. Nemzeti politikánk fő-súlyát a vámműgyre fekteti. Önálló vámté-ri-letet ohajt, mely nélkül megközdül lesz e politika s nem felkelhet meg az ország zük-ségeinek. Nem a védvám es szabádkeres-kelem merev kérdése forog itt fenn sze-rinte, hanem csupán a gazdasági szem-pontja. Hivatkozik arra, hogy mióta a közös vámtérlétre jött, a magyar ipar foly- ton hanyatlók. O a vámtól várja a ma-gyar ipar felvirágzását es ebből az állami létet megifjodását, megerősültét. A pén-zügyminiszter megoldási módját, a mé-gyészint a fogyasztási adók a magyar állam-pénztárába fogynak folyni, kivihetetlenek tartja. A belügyminiszter tegnapi beszé-dére válaszul megjegyzi, hogy a minisz-teről az ország nem polemiait s vitéket, de tényeket kíván. A javaslatnak ellen-e szavaz.

Szentagy Pál azzal kezd a mivel Vid-lickay József végezte. A szőnyegen levő, ugynevezett appropriationális törvényja-vaslatot elfogadja. Engedelmet kér ezután, hogy mivel a tegnapi ülésen rátrétört hi-vatkozás, mint aki „igen szépen kifejtette, hogy a „szabadelvűség” jelszónak mennyire nincs jelentősége.” Erre nézve feleni ma-gát kötelesenek tartja. Először Vidlickay Józsefhez fordul s mondja, hogy miért követel ő is részletesen kimutatott aprólé- kos programot, hogy attól tegye függővé a kormánytál szemben elfogaladó állását. Miért nem elégis kék meg azon nagy váltó- val, melyet a kormány magáról kiállított, s miért akarja azt apróra felváltani? Em-lékebbe hozza a házak, hogy a 69-ki trón-beszéd kimerítő, kipontozott program volt s mi maradt meg abból az országgyű-lés berendezése után? Fenmarad — ugymond — egy keserű családós fájdalmas érzete es fenmaradott egy stylaris műre-meknek a ház levéltárába letett emlékek. O azért szerződött a párt leghibeb köz-konatajává, mert nem részletes program- mot vár. (Éljenzés a középén.)

Felelv az szemrehányásra, hogy ő kicsinyelve szóltott az új párt elnevezéséről, e vádat elutasítja. Neki már maga azon eszme, hogy a mai kormány, a mely Ma-gyarország összes szabadelvű pártjából származik, es e párt támogatását várja, az ezzel elismeri, hogy Magyarország legdrá-gább tradíciói fölvetelőlég járultak rea, elismeri azt, hogy a kormány azt valja, hogy közvetlen örököse, utóda azon párt- nak es pártoknak, a melyek 1825. óta szakadatlanul mint a szabadelvű pártja je-lezte mílvoltát, azon pártnak es pártoknak, melyek felszabadították a földet, melyek a közterhervelést érvényre emelték, azon pártoknak, melyek a hivatalviselés képes-ségét kiterjesztették mindenkiére, azon párt-oknak es pártnak, melyek a felekezeti egyenjogúság felé egy hatalmas lépéssel egyezkedett. Ezt „nagy eszmének” tekinti es oly nagy vonásokkal jelzett program- nak, mely kisserű részletezéstől, apró- lékosságoktól felmenti a kormányt.

Azt tartja, hogy a ki a szabadelvű párt jogosultságát, s azt, hogy ebben nagy sa-básu program rejlik, nem látja, — az vak. De azt hiszi, hogy e vakág csak tetteés. Elismeri, hogy sokan sütkéreznek a kormányhatalom megleében, de meggyőződése, hogy az új választások alkalmával „el hull a fergesse” s ezzel is csak erősbödni fog a párt.

A kormány programtalanságát illető- leg megjegyzi: nem jellezte-e a belügyi- miniszter programját, midőn a nemzeti szin- ház ügyében feleletül Polit felszólalására megadta; s nem jellezte-e a közlekedési mi-niszter akkor, midőn a nyelvkerésben hi- vatalkoival tanácsokozott s erre nézve erőly intézkedéseket tett. Ugron Gábor azt hiszi, hogy egy pártnak, mely program nélküli, nincs rendszeres politikája. Azon párt, mely program nél- küli harcol, mely csak személyek körül csoportosul, ép úgy mint az aschanteek, kikkel Anglia harcolt, főnökük napernyő-jéért harcolt. (Derültség.) Nem fogadja el törvényjavaslatot. Tisza László azért fogadja el a törvény- javaslatot, mert meg van győződve, hogy a kormányának ily programja van, melyt minden igaz hazafi megért, es mindenkinek követni kell. Ezen program mindnyá-junk szívében él, es ez: a haza minden előrt. (Helyeslés.) Patay István a belügyminiszter tegnapi beszédét gyermekes velőlen inscelkedé- nek tartja. (Derültség.) Azok vizecek akartak lenni, de nem sütek el. Fenyegé- tett is bennünket, de már erre — ugymond — a magam részéről emberére fog találni. Azt mondta a belügyminiszter, hogy a mit mi itt a házában es azon kívül teszünk, azt a haza kára teszi. Már uram miniszter uram (Nagy derültség) a régi prófétaik meghaltak; a jövő titkait pedig ne bol-gyassa senki fia. Továbbá azt is mondta, hogy a bibliának nem követi azon elvét, hogy a ki az egyik pófóján arcúztást kap, az tartson oda a másikat (Nagy derültség), mert ő ezen ütést kétszer is visszaadja. A bibliában én úgy olvastam, hogy a ki té-ged követel dob, az te kenyérről dob viz-sza, én pedig azt mondom: hogy a ki té-ged megdob követel, én azt kenyérről do-bom meg. (Élénk derültség.) Végül azt tanácsolja a belügyminiszternek, hogy hagyjon föl az infabiltással, mert az már a kálmínista Rómában is elenyészik es az anathematól nem félnek. (Nagy derültség.) Pártolja Simonyi Ernő indítványát.

Algalattás...
igazság...
széles...
Még roszabbul áll azonban a dolog az alkali törvények mezején. Az osztrák perrendtartás az országbírói értekezlet műveként az ideiglenes törvénykezési szabályok követték. Ez a compromissum volt a magyar váltódeljárásnak a német perrendtartásból átvett némely szabványokkal. Ezt 1868-ban felváltotta a polgári törvények rendtartás, mely ismét compromissum volt az írásbeli és szóbeli rendszernek s mint olyan a compromissumok minden hátrányával bírt. Ereztető volt ez nyomában, mert az igazságügyminiszterium is nyílt ösztönzéssel alig egy esztendő múlva az abban észlelt égető hiányok miatt a semmitőzést és a legfőbb ítélőszéket, és akkor, midőn ezeknek keze alatt nőtőnőtt a munka, egy országos ennélet lett megbízva ezen munkával, és ez mint halom, a képviselőház elé terjesztve, ismét ennek jogügyi bizottsága által lett újabb alakon átadomva. Jelenleg a dolog úgy áll, hogy mi ezen égető hiányokkal hét esztendő óta élünk, és szerényen vagyunk kénytelenek bevallani, hogy a semmitőzések dőlőnei e hiányokat csak palliatiív orvosolták. A bírói szervezést ügyben nem akarom a fordulatot utáni epochát esetelni, mert hisz még élnek emlékeztünkben van. Csak azt említem, hogy 1861-ben a hazabírókhoz visszahívtattak, azonban alig hat évi nyugalm után a szervezés megkezdett felülről, és a hetszemes tárgyat, a mely, hogy hiszen köztisztelvény érdemelt, és a mely jó neudrás elnevezés alatt egy megsemmisítés, mint végleges határozás attributum magában foglalta, elváltott, és felállítottunk helyette egy legfőbb ítélőszék, a mely tulajdonképen nem legfőbb ítélőszék, legalább nem oly értelemben, mint a hogy azt a nyugat-európai cultur államok szokták.

Már most a dolog így állásban az összes kinevezés mellett, lehet-e esodalkozni azokra, hogy a jelesebb bírói s tapogatózó halad az ösvényen, és ha gyengébb, igen természetes fogatkozásának meg fokozottabb tanuljeit adja.

Ha erre nézve nem elegendő a fejelemény törvény, nem elegendő az ország törvény, melyet mi a bírák függetlenség és felőssége iránt hoztunk, javítsuk, bővítsük azt, és a törvény legmagasabb szögára előtt a bíró meg fog hajolni. Ha az áthelyezés lehetősége szolgálatai népszerűsége ütközék, ha talán maga az igazságszolgáltatás érdeke úgy igényli, változtassuk meg azt, és adjuk meg azon szabadságot, hogy például az elnöknek, vagy valamelyik legfőbb bírói collegiumnak javaslatára igen áthelyezhető legyen a bíró. De a bajt akként orvosolva, mint az itten javasoltak, ezt megvallova a bírói függetlenség elvébe ütközöknek, és azért részéről elfogadhatónak nem tartom.

Méltóságos főrendek! A bíró állása annyira megirigylendő. Ha lelkiismeretes, barátságos alig ha fog szerepelni, míg ellenben ellenségre igen könnyen tehet szert, mert minden befolyás per utáni kérdésen a legelőnyösebb s egy érdekeiben mélyen sértett féllel áll szemben. A törvény eljárási a közeletől és elzárta az anyagi-sági mai korszakban a vagyonosdás sok oly módjától, mely a polgári becsületet egyébként összefér: s ezt azért szerint igen helyesen tette. De éppen azért, mi bírhatja az embereket ezen hálátlan pályára az erős hivatásos kivül? Kétséget talán csak azon remény, hogy egyrészt azon tisztelgetés fogják részesülni, a mely másutt a bírói curialis székeit környezi, másrészt pedig a tudat, hogy állása szilárd, nem ingast, és abban egyedül a törvénynek és lelkiismeretnek felelős. Ha, mint ez jelenleg van, a lelkiismeretes bíró maga is érzi, hogy a közvéleménynek a jelen körülmények között teljesen megfelelni nem képes; hogy azon előnyt, melyet talán a munka mennyiségében nyerhetni vélt, az alaposág rovására nyerte: ha a hullámok feje fölött csapnak össze és egyuttal inogni érzi lábait alatt a talajt, melyet bizva a törvény szentségében sziklának hitt: akkor ne esdalkozoznak a mélt. főrendek, ha a bírák egy része elfordul azon tértől, mely teljesen parlag és legfeljebb tövist terem, másik része pedig a római íróval azt mondja: „Quid mea interest, cujus nam portem elittas?“ (Élénk helyeslés).

Meglehet, hogy ez uton pénzügyi-eket rendezni fogjuk; meg lehet, hogy később codexünk lesznek, melyek a tudományos világ tekintélyének elismerését fogják kivívni: de attól tartok, hogy nem lesznek bíráink, nem nevelünk új bírákat, a milyeket legalább én a jövődőt iránt táplált álmaimban contemplanti szereték; oly bírákat, kikhez mint Caesar hitvéshöz még a gyanyu árnya sem férhet; bírákat kik a politikai élet hullámzásai közt nyugodtan és tárgyilagosan mondják ki határozataikat; szóval bírákat, kik a törvény előtt meghajolnak, de emberi tekintet előtt nem. És mert meg vagyok győződve arról, hogy ezen tjavaslatban lefele-tett elv, az első veszelés lépés a lejtn, melyen előrelépni könnyű, de a melyről visszafordítani igen nehéz: facilia decensu s Aveni, sed revocare gradum! Épen ezért a törvényjavaslat igen kényves elvhez nem járulhatok. (Élénk helyeslés és el-jenzés).

Andrássy Manó gróf a javaslatot két szempontból támadja meg: először, mert sérti a bírói függetlenséget, másodsor pedig mert a szándékot nyugdíjazások által, terhek háramlanak az országra, a melyek nem bírnak jogosultsággal.

A nyugdíjazásokat illető szónok ebben oly körülményt lát, a mely az ezutáni kormányok kezében visszacsúszhat. Beszédjét azzal fejezi be, hogy ha a kormány az eszközöndő reductio iránti szándékával teljesen tisztában lesz, lépjen egy megfelelő javaslattal föl, de addig tanulmányozza a kérdést. A javaslatot nem ajánlja az elfogadásra.

Tomcsányi József arra utal, hogy a javaslat a bírói függetlenséget sérti, és meg, miután a reductio iránti szándékot

szükséges 3 év lefolyása után a bírói kar újra vizsgáljon azon privilegiumok élvezetében, a melyek ezen idősok alatt fellesznek függözest; másrészt pedig a törvény gondoskodik arról, hogy a bírák ne válasszák el az alkalmatlanokat, és tökére való kiterjesztése mellett engedélyezhesse.

Zedényi az azon kérdést intézi a közlekedési miniszterhez: vajjon oly felette sürgősnek tartja-e az államnak ezen megterhelhetőséget, mely megint 15 millióba, vagyis évenként 1 millió forintba kerül, oly időpontban, mikor a forgalom csökkenése és annak valószínűleg további apadása sem a forgalmi eszközök szaporítását, sem új építmények felállítását nem követeli; és vajjon ezen engedélyezéseket nem lehet-e a jövő országgyűlésre halasztani? Aggodalma van továbbá szólnak a miniszterium azon tervezésére, mely a bírák nevezését oly vasutasulatokhoz, melyek esak székelyes váltó-háló utján képesek hitelezni a további várakozásra bírnak, milliókat előlegeztünk, miután ezek semmi biztosítékot nem nyújtanak az iránt, hogy egy-két év múlva, az állam által hozott tetemes áldozatok dacára, pénzügyeikkel ismét ott nem lesznek, a hol ma vannak.

Nem hiszi ugyan, hogy állami segély nélkül, azonnal csőd alá kerüljenek, de ha csak fel is merülne, jobb ha ez az állami pénzár kiszívása előtt, mint később történik, hívra és állomást is tönkbe tették. A csőd a közfoglalmat egyáltalán nem csak a részvényes árán csökkentené, de mely érdeke lehet az államnak, „hogy a részvényesek érdekei“ miatt az országot terhelje. Zsedényi Ausztriára nézi, ott két vasút bírói zárt alkották a nagy közönség minden kára nélkül. Hiszen ezek a vasutak megújíthatók, az erdélyi vasut például, azon természetű fokára lépett, hogy Aradon egy 100,000 ft értékű pályaudvart akart építeni. A szülő tehát azt javasolja a kormányban, hogy a vasutak igazgatóságait és igazgatótanácsait illető központjaira tegye át, így az északkeleti Sátoralja-Ujhegyre, a szász Debreczenbe, a kassa-oderbergi Gyula, a keleteli Kolozsvárra, az erdélyi Gyulafehérvárra és így tovább, palotáit adják el Pesten, fizessék ezen pénzzel adósságait és tapasztalni fogják, hogy az igazgatóságok költsége a mostaniaknak 1/2-ára le fognak szállani, azután irassa össze az igazgató tanácsok által az illető részvényeseket, kiknek tulajdonképen első kötelessége a forgalmi eszközökről gondoskodni. A szülő nem javasolja azt, hogy a részvényeseket terhelő kötelességet az állam magára vállalja, mert attól tart, hogy ezek az igények majdnem minden évben ismételtetni fognak, ha a vasutakat arra fogjuk szoktatni, hogy az államtól mindig segélyt kérjenek.

Péchy miniszter szerint nem arról van szó, hogy az állam a rosszul igazgató vasutakat gátol, hanem hogy azokat oly állapotba helyezze, hogy az üzletet úgy vihessek, hogy az állam annyi garancia fizetésnek ne terheltesse, mennyit most előnként fizetni tartozik. Elvben nincs az ellen kifogása, hogy az igazgatóságok illető központjaira áttesse, de azt előbb nem lehet végrehajtani, még a csoportosítás keresztül nem vitetik. Egyébiránt az évi jelentések szerint a kassa-oderbergi és némely más vasutaknál a forgalom növekedett, tehát a forgalmi eszközök szaporítása szükséges.

Móricz de Pál azt hiszi, hogy a szükülködő vasutakon segíteni kell, ha garancia magasságát le akarjuk szállítani. Igaza van Zsedényinek, hogy az igazgatóságok áttételre az illető központokra le fogja szállítani az igazgatóságok költségét.

Wahrmann sokban osztozik Zsedényi véleményében, de azt hiszi, hogy nem minden nézete tartozik ezen törvényjavaslat keretébe. A beruházások négy részre osztandók. Egyik része már tetleg befejezték és annak kamatai máris az üzlet költségei közt felszámoltattak, a második rész a forgalmi eszközök szaporítását illeti, de ugy hiszi, hogy a kormány némely eredményeket vár, sőt előre látható, hogy ezen előlegek kamatait sem fogják az illető vasutak behozni; azonban egyenlőre részét engedélyezni lehetne; a harmadik rész az új építményekre fordítandó, miután azonban az állam saját vasutaira nézve nem engedélyeztük az építmények szaporítását, ezen tételt nem szavalthatja; a 4-ik rész a pénzügyi készlet előállítására, mi szükséges ugyan, de halasztható, mert a legjobb állapotban lévő vasutak a tartalék gepek, a kőszén, olaj s.b. beszerzését hat hónapra váltott utján eszközök. Azért azt indítványozza, hogy a segélyes egyedül a két első részre engedélyeztessék.

Péchy miniszter arra figyelmezteti szót, hogy a pályá mérőföldenként 2000 ft-részt kap.

Nikolics jelen esetben Wahrmann indítványát pártolja. Lipthay b. indítványozza, hogy sorban határozassék az adandó segély összeg felett, azt kérdi, mily alapon vétették fel a forgalmi eszközök szaporításának szükségét.

Péchy miniszter kizárta, hogy a meglévő eszközök mennyit vihetnek és a vasut jelentése szerint mennyi terhek lesz szállítandó.

Széll miniszter Wahrmann indítványát alapját, hogy csak az okvetlen szükséges építkezések történjenek, pártolja ugyan, de nem hiszi, hogy egy a mint tette, elfogadható legyen, hanem sorban határozza meg a bizottság, hogy mi fordítandó a forgalmi eszközök szaporítására, az építkezésekre és végre mi a pénzügyi készletre.

Ujdonságok. Budapest, május 5. Honvédségi kinevezések. Ö cs. és Apost. kir. felsége Szabolcs 1875-ik évi április hó 28-án kelt legfelsőbb elhatározásával dobó Dobya József honvédeztet, a IV. pozsonyi honvédkerület parancsnokát, ezen alkalmazásában megmaradása mellett, később meghatározandó ranggal, tábornokká legfeljelmesebben kinevezni méltóztatott. — Kinevezte továbbá I. a tetteles állományba és pedig a gyalogságnál: Ezerédesek: Mészey György alezredet, a 65. zászlóalj parancsnokát, jelen alkalmazásában megmaradása mellett; — nyáregyházi báró Nyáry Adolf alezredet és József főherczeg 6. és 8. kir. fensége, a honvédség főparancsnoka személye mellett szolgálatot tevő kamarást, jelen alkalmazásában megmaradása mellett. Alezredesek: mádl Kovács György őrnagyot, a 66-ik zászlóalj parancsnokát; Györgyavics György őrnagyot, a 86. zászlóalj parancsnokát; Kráflitz Dénes őrnagyot s az 58. zászlóalj parancsnokát; és Jeleitsik Vince őrnagyot s a honvédelmi miniszterium I. ügyosztálya vezetőjét, mindannyian jelen alkalmazásukban való megmaradásá mellett. Őrnagyokká: Baric Szegedvári, a Caesarevich Sándor orosz nagyherczeg és trónörökös nevével viselő 61. sz. sorgyalozóredbeli őrnagyot, egyuttal a 80. zászlóalj parancsnokává; John Emil az I. Vilmos német császár és porosz király nevével viselő 34. számú sorgyalozóredbeli őrnagyot, egyuttal a 49. zászlóalj parancsnokává; továbbá következő tetteles állománybeli I. osztályu honvédszázadosokat: dannerfeldi lovag Pittoni Miksát, egyuttal a dél-somogyi 69. zászlóalj parancsnokává; Steiner Edét, egyuttal a torontáltemesi 16-ik zászlóalj parancsnokává; Farkas Györgyöt, egyuttal a békésbuhári 9-ik zászlóalj parancsnokává; Axmann Vinczét, egyuttal az ipolyisgyi 62-ik zászlóalj parancsnokává és Kuzmanovics Sándort. (Folytatás következik.)

Bismarck herczeghez a nyár folytán még szerencsénk is lehet Budapesten. Legalább a császárfürdőben egy porosz báró, ki oda e napokban töbedmagával érkezett búzámaggyal kurára, s ki tavaly a furdőidényt együtt töltötte Bismarckkal, azt beszéli, hogy a híres államférfinak magyarországi furdőt ajánlottak orvosi, s megesztik, hogy kényelmi és egyéb szempontból a császárfürdő választja.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

Apróság. A felhivatalos lapok „a prósa-gal tractálják a „szabadelvék-ét. A hajdani ellenzékeség kévéjét aprótták fel — szeszakvá. „Hon“ ma egyik apróságá különben, (hogy ildomosan fejezzük ki magunkat) igen — talpra esett.

A BUDAPESTI ÁRÚ- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE ÁRJEYZÉSEI. (HIVATALOS.) A BÉCSI TŐZSDE ÁRJEYZÉSEI. 1875. május 4-én.

Table with multiple columns listing market prices for various goods, currencies, and securities. Includes sections for 'Gabona árak', 'Kötvények', 'Takarékpénztárak', 'Záloglevelek', 'Elsőségek', 'Pénzjegyek', 'Váltók', 'Bankrészvények', 'Közlekedési vállalatok', 'Magorsorsjegyek', and 'IX. Váltak (3 hóra)'.

ROTHAUSER TESTVÉREK. 10,000 napernyő és legyező 10,000. Advertisement for umbrellas and parasols with prices and descriptions.

Hölgy-készruhaneműk DIVATÁRUK. Advertisement for women's clothing and fashion accessories.

Dr. HANDLER MÓR. orvosi és sebészud. szülész és szemész. Advertisement for a medical doctor's services.

Gazdáknak! Mozdony-fűtésre a legjobb porosz és dombrói darab-szenet szállítja a GUTMANN TESTVÉREK. Advertisement for coal and steam engine parts.

tehetetlenséget (legyengült férfierőt). Advertisement for a medical treatment for weakness and vitality.

Köszvény-vászon. Dr. HUFELAND, a hírneves orvos, azt mondja... Advertisement for a medicinal fabric for gout.

Dr. BURON párisi általános seb-tapasza. Advertisement for a Parisian general surgeon's ointment.

Az érme, ásványok és régiségek IRODÁJA. Advertisement for a shop selling coins, minerals, and antiques.

AZ ANGOL-MAGYAR BANK. Advertisement for the Anglo-Hungarian Bank, including details about its capital and services.

Csak 7 fnt 50 krajczárért! Ez látni, hallani és csodálni kell! Advertisement for a watch or timepiece.

TERFI ANTAL, órásnak. Advertisement for a watchmaker's services and products.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapestben... HAZÁNK ÉVLAJAJ. Advertisement for a historical journal about Hungary.

LICHTENSTERN B. és TÁRS. első bécsi krosz bazár-fiókja. Advertisement for a department store.

Éppen most jelent meg a Franklin-Társulat kiadásában és minden könyvkereskedésben kapható: ORTSLEXICON der Länder der ungarischen Krone. Advertisement for a geographical dictionary.

Vertical text on the right edge of the page, including 'Első évfoly', 'HALA', 'Figy', and other fragments.